

Omezení rozsahu záborů nezastavěné krajiny racionálním využíváním narušených ploch – přístupy MŽP

Ing. Jiří Cibulka, odbor ekologie krajiny
Jiri_Cibulka@env.cz

Výchozí stav

- ❖ Rozsah záborů přírodě blízké (nezastavěné) krajiny pro rozvojové záměry dlouhodobě neudržitelný
- ❖ Trendy nasvědčují prohloubení problému
- ❖ Zábory volné krajiny pro stavby nejvýznamnější negativní faktor narušování životního prostředí současnosti
- ❖ MŽP odpovědné za stav přírody a krajiny

Základní podmínky změny

- ❖ Zajištění koordinace činností ústředních orgánů státní správy a krajů některým z ústředních orgánů
- ❖ Zpracování a prosazení koncepce přístupu státu k problematice
- ❖ Zpracování koncepce legislativních, ekonomických a administrativních nástrojů k eliminaci rozsahu brownfields – cesty pouze přes dotace nejsou východiskem.
- ❖ Zpracování státního programu podpory řešení problematiky

Prioritní problémy brownfields

Vznik brownfield pozemků přirozeným jevem

❖ Problémem – revitalizaci pozemků předchází jejich totální a dlouho trvající devastace s nežádoucími estetickými, ekologickými, ekonomickými a sociálními důsledky. Nedobrá stav pozemků a jejich pověst znehodnocuje i pozemky v široké okolí a odrazuje od jejich využití.

Systemová opatření se musí zaměřit na vytvoření podmínek umožňující:

- Rychlé vyvedení nedostatečně využitých a narušených ploch na trh s pozemky a
- Systematickou a průhlednou podporu procesu revitalizace z veřejných rozpočtů.

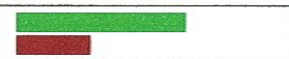

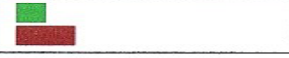

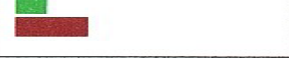

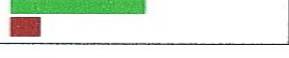
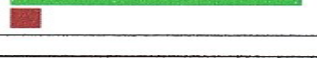
Návrh hlavních bodů přístupu státu k problematice

- ❖ Stanovit využití brownfields prioritním **veřejný zájem** udržitelného rozvoje.
- ❖ **Za cíl politiky územního rozvoje ČR uložit snížení brownfields** uvnitř zastavěných území obcí na max. 5% rozsahu zastavěných území v jednotlivých obcích a to průběžně do roku 2010.
- ❖ **Stanovit zásady nadresortních ekonomických a administrativních opatření**
  - ❖ ke zvýšení využití brownfields pro nové aktivity
  - ❖ k omezení záborů nenarušené krajiny pro nové aktivity
  - ❖ k omezení narušených ploch mimo zastavěná území
- ❖ Stanovit zásady **Státního programu omezování záborů volné krajiny** (využívání brownfields)
  - ❖ **Směrování dotačních prostředky ze státního rozpočtu** na podporu nových průmyslových areálů - přednostně pro akce na narušených plochách.
  - ❖ **Ustavení specializovaných organizací** pro komplexní služby při revitalizaci narušených ploch – vyhledání, úpravy územně plánovací dokumentace, odkup pozemků, odstranění narušení, odprodej pozemků
  - ❖ Úkoly **metodické a osvětové činnosti**

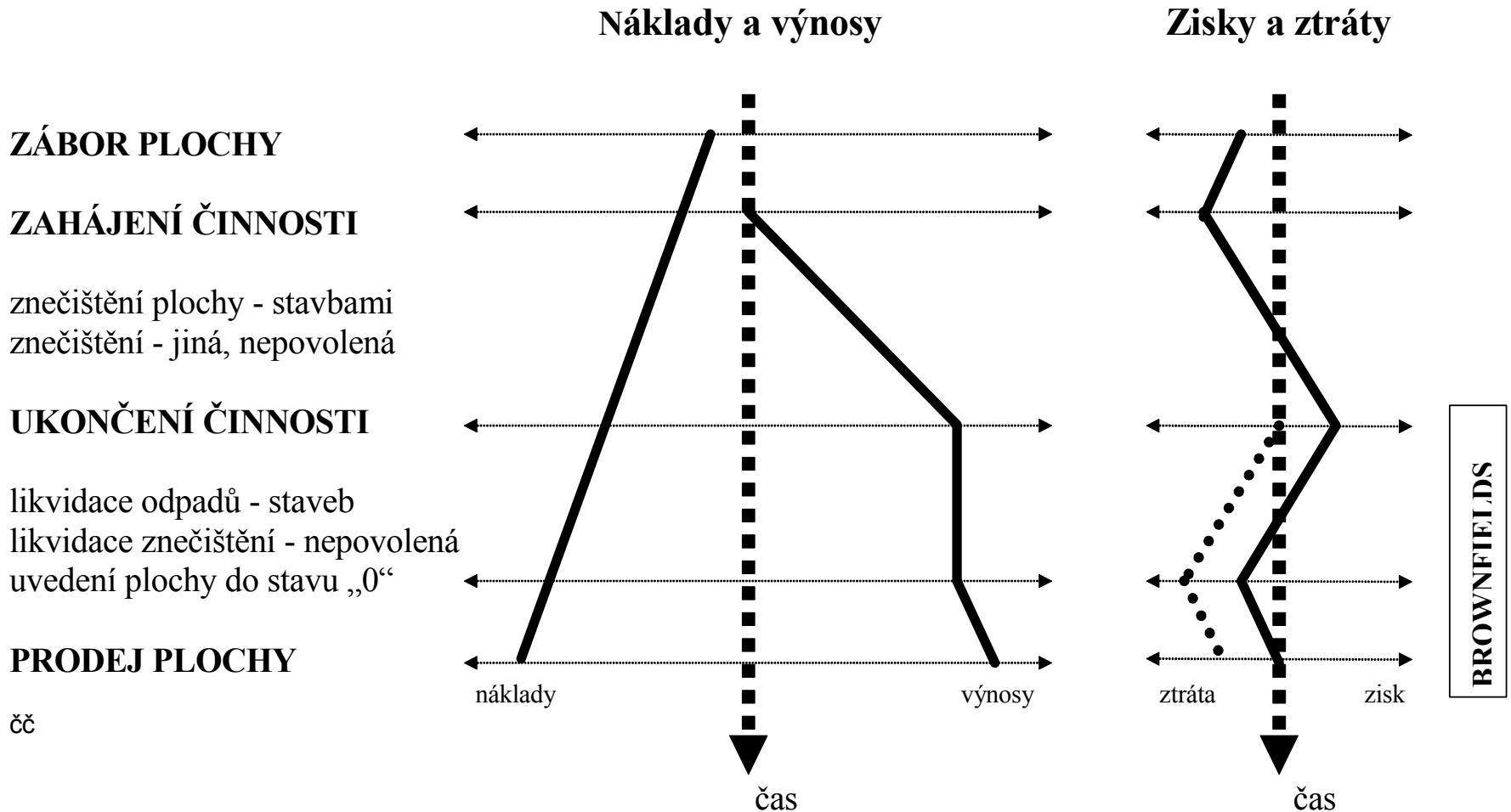
Navrhovaný rozsah spoluúčasti MŽP

- ❖ Garance **preventivní opatření** vzniku brownfields.
- ❖ Podíl na vytváření **legislativních a ekonomických podmínek** zvýšení využívání brownfields.
- ❖ Garance **odstraňování ekologických zátěží** významně ohrožujících životní prostředí nebo narušujících ekologické a estetické funkce krajiny.
- ❖ Garance **metodické a osvětové činnosti**.

Rozbor rozdílů v nákladech vynaložených podnikatelem a společností při lokalizaci záměrů ve volné krajině a na narušených plochách

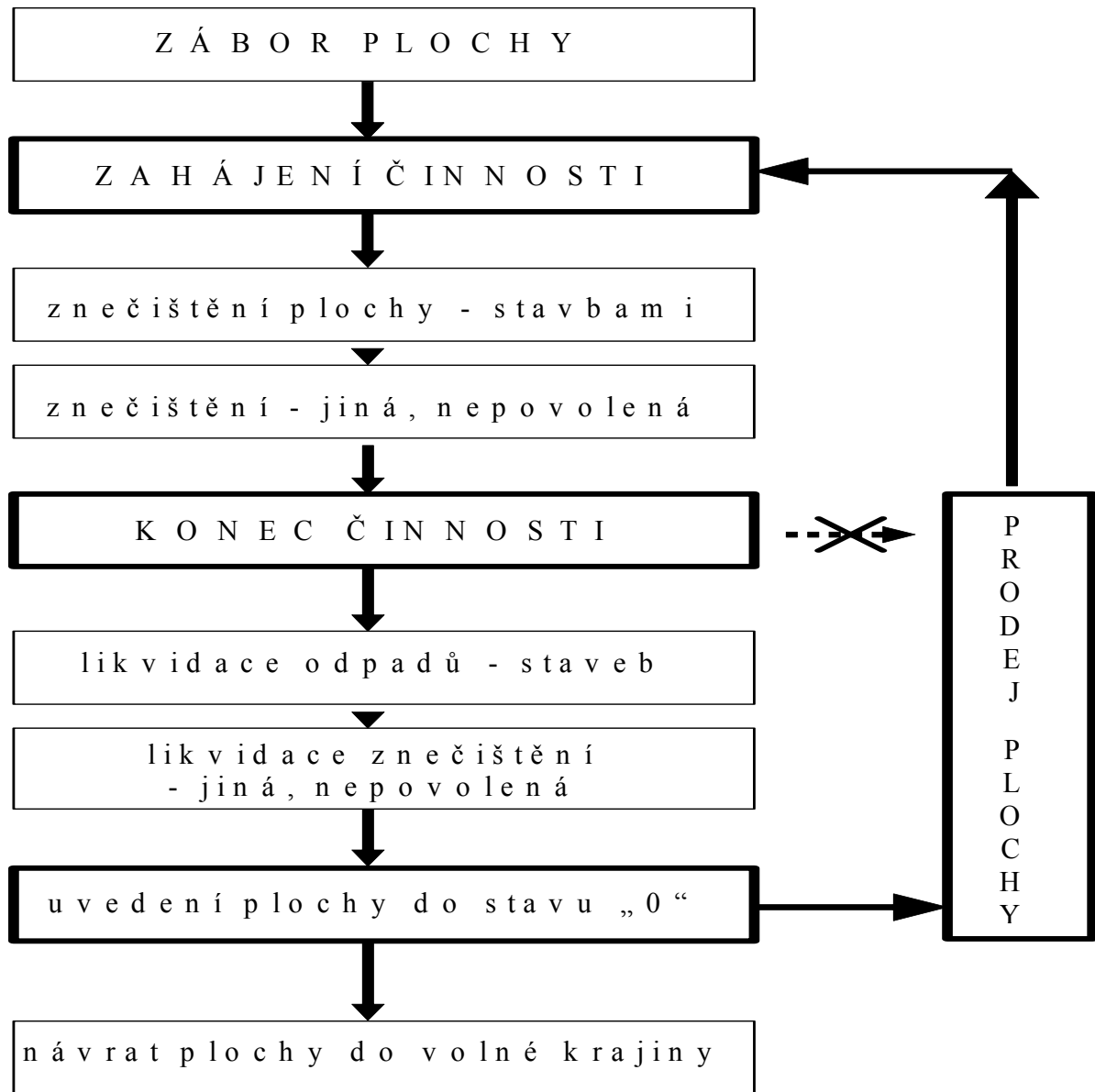
Fáze realizace záměru	Současný stav	Směřování společnosti	Nástroje změny
Náklad podnikatele			
Předrealizační proces, včetně vlastnických vztahů k pozemkům			systematická příprava území podpora nástroji ÚP
Pořízení pozemků			zvýšení poplatku za zábor zavedení místní daně z pozemku
Likvidace odpadů (staveb)			přenesení odpovědnosti na původce
Likvidace znečištění			prevence přenesení odpovědnosti na původce
Napojení na infrastrukturu			odbourání dotací na infrastrukturu
Urbanistické nároky			
Realizace staveb			
Provozní náklady			
Aspekt času (ztráta příležitosti)			nástroje ÚP systematická příprava vhodných ploch
Náklady společnosti			
Rozšiřování infrastruktury sídel			
Provoz a údržba infrastruktury sídel			
Ztráta hodnoty místa			

Změny efektů podnikání při zahrnutí nákladů na likvidaci „brownfields“

Základní preventivní opatření musí sledovat:

- ❖ Snížení nákladů revitalizace pozemků
  - ❖ snížení potenciálu závažnosti narušení ploch vstupujících do revitalizace, které by musel hradit potencionální nabyvatel (př. zavedením povinnosti vlastníků či uživatelů pozemků uvést nebo garantovat uvedení narušených ploch do nerizikového stavu
- ❖ Zvýšení objemu disponibilních pozemků na trhu
  - ❖ vlastnictví nevýnosných pozemků musí být nákladné (př. prostřednictvím vysokých daní z vybraných druhů pozemků).
- ❖ Omezení spekulativní držby pozemků
  - ❖ (př. nástroji ÚP a daňovými nástroji)
- ❖ Přiměřené posílení kontrolní a represivní úlohy státu

N á v r h n a z m ě n u o d p o v ě d n o s t i z a s t a v n a r u š e n ý c h p l o c h

Systemová opatření k omezení rozsahu brownfields pozemků (1)

❖ Regulace nákladů za využívání pozemků

- Zásadním zvýšení daně z pozemků (specifické druhy pozemků);
- specifickými odvody za zábory nenarušených ploch;
- zvýhodněním odpisů nákladů na činnosti související s vytvářením podmínek pro využití narušených ploch;

❖ Legislativním omezením práv k pozemkům

- povinností odprodeje narušených ploch při nečinnosti vlastníků pro plochy vymezené v UPD;
- možností vyvlastění pozemků při nečinnosti vlastníků pro plochy vymezené územním plánem;

❖ Opatřeními k omezení rozsahu narušení pozemků

- zatížením pozemků věcným břemenem ve výši nákladů na jejich uvedení do nerizikového stavu se souběžným promítnutím povinnosti úhrady věcného břemene do úpadkového zákona;
- prokazováním způsobilosti kryt náklady na opatření zjištěná ekologickým auditem v případech prodeje či převodů pozemků;
- povinností zajistit ekologický audit pozemků ve stanovených časových periodách a v případech prodeje či převodů pozemků;

Systemová opatření k omezení rozsahu brownfields pozemků (2)

- ❖ **Jasná vymezení možností intervencí veřejných rozpočtů**
  - úhradou nákladů na pořízení ÚPD z veřejných rozpočtů pro účely využití narušených pozemků;
  - zákazem dotací z veřejných rozpočtů na záměry mimo narušené plochy
- ❖ **Posílením kontrolní činnosti státu**
  - posílením rozsahu a oprávnění kontrolní činnosti státem (např. ekologický dohled nad těžbou)
  - důrazem na využívání již existujících kompetencí (v našich podmínkách především na úsecích územního plánování a stavebního řádu, ochrany životního prostředí a jeho složek, posuzování vlivů koncepcí a záměrů na životní prostředí apod.)
  - dohled státu nad odstraňováním starých ekologických zátěží

Ministerstvo životního prostředí

